

ਗਹਿਣੇ. ਰਿਕਾਰਡ ਅਨੁਸਾਰ ਸਥਾਨਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਦਾਅਵਿਆਂ 'ਤੇ ਅੜੇ ਰਹੀਆਂ। ਇਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਹ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਹੜੀ ਪਾਰਟੀ ਝੂਠਾ ਬਿਆਨ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਤਨੀ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਕਲੋਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਅਨੁਮਾਨਿਤ 20 ਤੋਲੇ ਗਹਿਣਿਆਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਰੁਪਏ ਹੈ। 50,000/- PW-8 ਖੁਸ਼ੀ ਰਾਮ ਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪਤਨੀ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਸਮਾਨ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਉਹ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਗਹਿਣਿਆਂ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨੂੰ ਸਹੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ। ਉਸ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿਚ ਗਹਿਣੇ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਤੋਲੇ ਗਏ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਬਿਤੀਆਂ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਨਿਆਂ ਦਾ ਅੰਤ ਉਦੋਂ ਹੀ ਪੂਰਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। 20,000/- ਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਗਹਿਣਿਆਂ ਦੇ ਖਾਤੇ 'ਤੇ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਹਨ ਜੋ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ।

(15) ਅਪੀਲ ਅਤੇ ਅੰਤਰ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਖਰਚਾ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਆਰ. ਐਨ. ਆਰ

ਅਜੈ ਕੁਮਾਰ ਮਿੱਤਲ ਕਜੇ

ਸੰ. 86076848 ਸਾਬਕਾ CONST ਨਸੀਬ ਸਿੰਘ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਐਂਡ ਅਦਰਜ਼, — ਜਵਾਬਦਾਤਾ

Crl. 2000 ਦਾ ਡਬਲਯੂ.ਪੀ. ਨੰ. 374

30 ਨਵੰਬਰ, 2004

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950 - ਅਨੁਛੇਦ 14 ਅਤੇ 227—ਬਾਰਡਰ ਸਕਿਓਰਿਟੀ ਫੋਰਸ ਐਕਟ, 1968— ਐੱਸ. 117—ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼-ਸਮਰੀ ਸਕਿਓਰਿਟੀ ਫੋਰਸ ਕੋਰਟ (SSFC) ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ- ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤਗੀ-ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਬੀ. ਐੱਸ. ਐੱਫ. ਵੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ-ਇਸ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ -ਕੋਈ ਇਲਜ਼ਾਮ ਨਹੀਂ ਕਿ SSFC ਦਾ ਗਠਨ ਗਲਤ ਸੀ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬੁਲਾਇਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ-ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ-ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ-ਸਬੂਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦਾ SSFC ਦਾ ਆਦੇਸ਼-ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਿੱਟੇ ਅਤੇ ਸਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ—ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, SSFC ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਨੂੰ ਅੰਤਮ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸੀਮਤ ਹੈ। ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ, ਕਿ ਕੀ ਐਕਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਨਿਆਂ ਦਾ ਗੰਭੀਰ ਗਰਭਪਾਤ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜਾਂ

ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਮੁੜ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪੀਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਬੈਠੇਗੀ।

(ਪੈਰਾ 11)

ਅੱਗੋਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਐਸਐਸਐਫਸੀ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਗਲਤ ਸੀ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬੁਲਾਇਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਾਰਵਾਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਵਿਧੀ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਦਾ ਢੁਕਵਾਂ ਮੌਕਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਵੀ ਕੋਈ ਇਲਜ਼ਾਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਈ ਹੈ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿਰੂਰਤ ਦੌਰਾਨ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸ ਸਕਿਆ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਕਿਉਂ ਬਿਆਨ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਕਰੈਡਿਟ ਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਵੀ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਕੇਸ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ 31 ਦਸੰਬਰ 1996 ਨੂੰ ਥਾਣਾ ਹੈੱਡ ਕੁਆਟਰ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੇ ਐਸ.ਆਈ ਸੀ.ਪੀ. ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਐਚ.ਸੀ ਯਾਦੂ ਨਾਥ ਸਿੰਘ 'ਤੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਗੋਲੀ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਨਸ਼ਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ 1968 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੈਰਾਥ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਸੀ ਅਤੇ SSFC ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਸਬੂਤਾਂ ਵਾਲਾ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

(ਪੈਰਾ 16)

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵਕੀਲ ਨਰਿੰਦਰ ਹੁੱਡਾ।

ਅਨਿਲ ਰਾਠੀ, ਵਧੀਕ ਕੋਚਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਟੈਂਡਿੰਗ ਵਕੀਲ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਅਜੈ ਕੁਮਾਰ ਮਿੱਤਲ, ਜੇ

(1) ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਕਮਾਂਡੈਂਟ, 87 ਬਟਾਲੀਅਨ, ਸੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੁਆਰਾ 6 ਫਰਵਰੀ, 1997 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸੂਚੀ ਪੀ-2 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਉਸਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਚਾਰ, ਅਨੁਸੂਚੀ ਪੀ-4 ਮਿਤੀ 17. ਜੁਲਾਈ, 1997 ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲ ਐਕਟ, 1968 (ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ "1968 ਐਕਟ") ਦੀ ਧਾਰਾ 117 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉਸ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(2) ਤੱਥ ਇੱਕ ਤੰਗ ਕੰਪਾਸ ਵਿੱਚ ਪਏ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:

(3) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ, ਸੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲ, ਜੋ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨੀਮ-ਫੌਜੀ ਬਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ, ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸਮਰੀ ਸਕਿਉਰਿਟੀ ਫੋਰਸ ਕੋਰਟ (ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ "ਐਸਐਸਐਫਸੀ") ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ 'ਤੇ

ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸਨੂੰ 6 ਫਰਵਰੀ, 1997 ਤੋਂ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਅਤੇ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਅਨੁਸੂਚੀ P-1 ਅਤੇ P-2 ਵਜੋਂ ਜੋੜੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। 1968 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 117 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਸੂਚਿਤ P-2 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਤਰਜੀਹੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ, ਸੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਚੀਫ਼ ਲਾਅ ਅਫ਼ਸਰ ਦੁਆਰਾ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, - ਮਿਤੀ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ 17 ਜੁਲਾਈ, 1997, ਅਨੁਬੰਧ ਪੀ-4. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਪੀ-2 ਅਤੇ ਪੀ-4 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ, ਮਨਮਾਨੇ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸਬੂਤ ਦੇ ਹਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਹੁਕਮ ਗੈਰ-ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੁਕਮ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹਨ।

(4) ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਬਿਆਨਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵਿਰੁੱਧ 1968 ਦੇ ਐਕਟ ਅਤੇ ਇਸ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਦੇਸ਼ੀ ਪਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪੂਰੇ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਘੋਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸ ਨੂੰ ਸਹੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(5) ਮਿਸਟਰ ਨਰੇਰ.ਡੀ.ਸੀ.ਆਰ. ਡੀ.ਸੋਡਾ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ:-

- (a) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਦੋਸ਼ ਸਥਾਪਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ;
- (b) ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226/227 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੇਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ;
- (c) ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਉਪਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਕੇ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ SSFC ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਸਿੱਟਾ ਨਹੀਂ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ, ਸੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਦੁਆਰਾ ਇਸਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸਥਿਰ ਹੈ;
- (d) 1968 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20(1) (ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੁਰਮ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਬੀਐਚਐਮ ਯਾਦੂ ਨਾਥ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਐਸਆਈ ਸੀਪੀ ਸਿੰਘ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਰਾਈਫਲ ਨਹੀਂ ਚਲਾਈ ਸੀ;
- (e) ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਾਰੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਕੇ, ਇਹ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਨਤੀਜੇ ਹਨ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਬੂਤ ਦੇ, ਇਸ ਲਈ, ਦੋਸ਼ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਕੇ

ਐਸਐਸਐਫਸੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਪਰ ਜੇਕਰ ਸਬੂਤ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਵਾਜਬ ਵਿਅਕਤੀ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦਾ। ਕਿ 1968 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਜੁਰਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ SSFC ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਤੀਜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

(b) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਮੇਜਰ ਏ. ਹੁਸੈਨ (1), ਪੰਜਾਬ ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੈਂਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕੁੰਜ ਬਿਹਾਰੀ ਮਿਸ਼ਰਾ (2), ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਹਿਮਤ ਸਿੰਘ ਚਾਹਰ (3), ਧਨੀ ਰਾਮ ਚੌਧਰੀ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਆਫ ਸਟੇਟ ' ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ / ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਹੋਰ (4)।

- (1) ਏਆਈਆਰ 1997 ਐਸਸੀ 2386
- (2) (1998) 7 SCC 84
- (3) 1999 (3) ਆਰਐਸਜੇ 256
- (4) 1998 (3) PLR 298

(7) ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਹਰੀਸ਼3, ਰਾਠੀ, d learnedilcounselriappearing3 ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਉਸੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ;

- (a) ਕਿ ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਸ ਦੀ ਇੰਨੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਖੁਦ SSFC ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ;
- (b) ਕਿ SSFC ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਦੁਆਰਾ 1968 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 117 ਅਧੀਨ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਆਰਮੀ ਐਕਟ ਵਿੱਚ, 1993 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਾਰਨ ਦੇਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ 1968 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਸੋਧ ਜਾਂ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ;
- (c) ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ SSFC ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪੀਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਬੈਠਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
- (d) ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਈਫਲ ਨਾਲ ਕੁੱਟਣ ਅਤੇ ਬੀਐਚਐਮ ਯਾਦੂ ਨਾਥ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਐਸਆਈ ਸੀਪੀ ਸਿੰਘ 'ਤੇ ਗੋਲੀ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 20 (ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਈ ਅਪੈਰਾਥ ਨਹੀਂ) 1) (ਏ) 1968 ਦੇ ਐਕਟ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(8) ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਠੀ ਨੇ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਆਈਸੀ - 14827, ਮੇਜਰ ਏ. ਹੁਸੈਨ (5), ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸਾਬਕਾ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ (6), ਸੇਮ ਦੱਤ ਦੱਤਾ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (7) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ।), ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਆਰ ਕੇ ਸ਼ਰਮਾ (8), ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ

- (5) ਏਆਈਆਰ 1998 ਐਸਸੀ 577
- (6) ਏਆਈਆਰ 1991 ਐਸਸੀ 564
- (7) ਏਆਈਆਰ 1969 ਐਸਸੀ 414
- (8) ਏਆਈਆਰ 2001 ਐਸਸੀ 3053

ਮੁਖਿਲੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ (9), ਅਤੇ ਇੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ (10)।

(9) ਸੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲ ਇੱਕ ਅਨੁਸ਼ਾਸਿਤ ਬਲ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਦੀ ਇੱਕ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਫੋਰਸ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ। 1968 ਐਕਟ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਸਰਹੱਦਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਸੰਘ ਦੇ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਬਲਾਂ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਐਕਟ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ 1968 ਐਕਟ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਨ ਕੋਡ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸਦੀ SSFC ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 117 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਪਾਅ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। 1968 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 117 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦੀ ਹੈ:

“117 (1) ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਫੋਰਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਦੁਖੀ ਸਮਝਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਫੋਰਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਖੋਜ ਜਾਂ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਅਥਾਰਟੀ, ਅਤੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਲ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ, ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਜਾਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਨਿਯਮਤਤਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਆਰਡਰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(2) ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਫੋਰਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਜਾਂ ਸਜ਼ਾ ਦੁਆਰਾ ਦੁਖੀ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ, ਡਾਇਰੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਤਜਵੀਜ਼ਸ਼ੁਦਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਖੋਜ ਜਾਂ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ, ਡਾਇਰੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ, ਜਾਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਇਸ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਹ ਜਾਂ ਉਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ।

(10) **ਆਰ ਕੇ ਸ਼ਰਮਾ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪੈਰਾ)** ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪੈਰਾ 11 ਵਿੱਚ **ਮੇਜਰ ਏ. ਹੁਸੈਨ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪੈਰਾ)** ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੱਖਿਆ:-

"ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ **ਭਾਰਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ V. ਮੇਜਰ ਏ. ਹੁਸੈਨ (1998)1 SCC 537** ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ । ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਮੇਜਰ ਦਾ ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(9) 2003 (2) ਆਰਸੀਆਰ (ਅਪੈਰਾਥਿਕ) 585

(10) 2003 (2) ਆਰਸੀਆਰ (ਅਪੈਰਾਥਿਕ) 741

ਅਤੇ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਪੈਰਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਜਬ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਰਮੀ ਐਕਟ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਰਡਰਾਂ, ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਫਿਰ ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ

ਗਿਆ ਸੀ (SCC ਦਾ ਪੈਰਾ 23):

“23—ਹਾਲਾਂਕਿ ਕੋਰਟ—ਮਾਰਸ਼ਲ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਕੋਰਟ-ਮਾਰਸ਼ਲ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 227 ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਕੋਰਟ-ਮਾਰਸ਼ਲ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਰਚਨਾ ਨੂੰ ਕੋਈ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ, ਤਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਕੋਰਟ-ਮਾਰਸ਼ਲ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਰੁਟੀਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵੀ ਹੈ। ਇਹ ਠੀਕ ਹੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੋਰਟ-ਮਾਰਸ਼ਲ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਡਿਗਰੀ ਤੱਕ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਸਮੁੱਚੀ ਵਿਧੀ ਦਾ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਿੱਸਾ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਫੌਜੀ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਬਲਾਂ ਲਈ ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਆਰਮੀ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਕੋਰਟ-ਮਾਰਸ਼ਲ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਕੰਮ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਵੇ ਜੋ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪੈਰਾਥ ਹੈ। ਕੋਰਟ-ਮਾਰਸ਼ਲ ਨਿਆਂਇਕ ਫੰਕਸ਼ਨ ਨੂੰ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਫੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਅਦਾਲਤ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਦੀ ਵੀ ਉਹੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਬੰਧੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਵਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਆਰਮੀ ਐਕਟ, ਆਰਮੀ ਰੂਲਜ਼, ਡਿਫੈਂਸ ਸਰਵਿਸ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਜ਼ ਅਤੇ ਆਰਮੀ ਦੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਰਟ-ਮਾਰਸ਼ਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸ਼ਾਇਦ ਬਰਾਬਰ ਹੀ ਨਿਰਪੱਖ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ। ਅਪੈਰਾਥਿਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਬੂਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਬੇਲੋੜਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪ੍ਰੀ-ਟਰਾਇਲ ਜਾਂਚ ਕਾਫੀ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਉਚਿਤ ਦੀ ਲੋੜ ਅਤੇ ਢੁਕਵੀਂ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੋਰਟ-ਮਾਰਸ਼ਲ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਪੱਖਪਾਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਇੱਕ ਲਾਜ਼ਮੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਨਿਯਮ 149 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਸਬੂਤ ਕਾਫੀ ਹੋਣ ਤਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਕੋਰਟ-ਮਾਰਸ਼ਲ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਉੱਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ।”

(11) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, SSFC ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਲਈ ਅੰਤਮਤਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ

ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਖੋਜਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸੀਮਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਨਿਆਂ ਦਾ ਗੰਭੀਰ ਗਰਭਪਾਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪੀਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਬੈਠੇਗੀ।

(12) ਧਨੀ ਰਾਮ ਚੌਧਰੀ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪੈਰਾ) ਅਤੇ ਕੁੰਜ ਬਿਹਾਰੀ ਮਿਸ਼ਰਾ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪੈਰਾ) 'ਤੇ ਮਿਸਟਰ ਹੁੱਡਾ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਲਈ ਕੋਈ ਮਦਦਗਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਉਹ ਫੈਸਲੇ ਹਨ ਜੋ 1968 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹਨ ਪਰ ਸਿਵਲ ਸਰਵੈਂਟਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਏ. ਹੁਸੈਨ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪੈਰਾ) 'ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਹੁੱਡਾ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਵੀ ਉਸ ਲਈ ਕੋਈ ਮਦਦਗਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਏ. ਹੁਸੈਨ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪੈਰਾ) ਵਿੱਚ ਸਿਖਰਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਨੋਟਿਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਬੂਤ ਮੌਜੂਦ ਹਨ, ਤਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗੀ ਅਤੇ ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 227 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ।

(13) (ਸੁਪੈਰਾ) ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ :-

"ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ:-

- (i) ਜਦੋਂ ਨਿਆਂ ਦੇ ਗਰਭਪਾਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੇ ਕਿਸੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਈ ਹੈ।
- (ii) ਜਦੋਂ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਈ ਹੈ।
- (iii) ਜਦੋਂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।
- (iv) ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਕਦਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ।"

(14) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ, ਕਿਸੇ ਘਟੀਆ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਧਾਰਾ 227 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਰਤੀ ਗਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ।

(15) ਹੁਣ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇੱਥੇ ਕੋਈ ਇਲਜ਼ਾਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ SSFC ਦਾ ਗਠਨ ਗਲਤ ਸੀ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬੁਲਾਇਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਾਰਵਾਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਵਿਧੀ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਦਾ ਢੁਕਵਾਂ ਮੌਕਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਵੀ ਕੋਈ ਇਲਜ਼ਾਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਈ ਹੈ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਉਪਬੰਧ ਦੀ

ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਜ਼ੋਰ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸਬੂਤ ਦੇ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦਗੀ ਸ਼ੱਕੀ ਸੀ।

(16) ਮੈਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ 'ਤੇ ਕਾਫ਼ੀ ਸੋਚ-ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਲਈ ਕਾਇਲ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਗਵਾਹੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਦਰਸਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹ ਨੰਬਰ 1 ਐਸ.ਆਈ., ਸੀ.ਪੀ. ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-2 ਐਚ.ਸੀ ਯਾਦੂ ਨਾਥ ਸਿੰਘ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਸੰਸਕਰਣ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। PW-3 ਨਰੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ PW-4 ਦੇ ਸ਼੍ਰੀ ਭਾਗੀ ਰਾਮ ਦੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀਆਂ। ਇਸੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਹੋਰ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਹਨ, PW-5 ਤੋਂ PW-8 ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਿਹੜਾ ਦੌਰਾਨ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸ ਸਕਿਆ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਕਿਉਂ ਬਿਆਨ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਕਰੈਡਿਟ ਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਵੀ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹ

ਨੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਕੇਸ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ 31 ਦਸੰਬਰ, 1996 ਨੂੰ ਸਟੇਸ਼ਨ ਹੈੱਡ ਕੁਆਟਰ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੇ ਐਸ.ਆਈ.ਸੀ.ਪੀ. ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਐਚ.ਸੀ ਯਾਦੂ ਨਾਥ ਸਿੰਘ ਦੇਵਾਂ 'ਤੇ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਹਥਿਆਰ ਨਾਲ ਗੋਲੀ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ 1968 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੈਰਾਥ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਸੀ ਅਤੇ SSFC ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਸਬੂਤਾਂ ਵਾਲਾ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

(17) ਵੱਖ-ਵੱਖ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਕੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਦਿਵਾਉਣ ਦਾ ਭਰਪੂਰ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਐਸ.ਐਸ.ਐਫ.ਸੀ. ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਖੋਜ ਅਤੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਦੁਆਰਾ 1968 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 117 ਅਧੀਨ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਖੋਜ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਬੂਤ. ਮੈਨੂੰ ਡਰ ਹੈ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਬਿਲਕੁਲ ਗਲਤ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਜਿਹੜਾ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੁਝਾਅ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਝੂਠਾ ਬਿਆਨ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਾਰੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਮੁੜ-ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਅਪੀਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਬੈਠੇਗੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਿੱਟੇ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੀ ਦੁਬਾਰਾ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ। ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੀਵਧਾਨ।

(18) ਅਟੱਲ ਸਿੱਟਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ SSFC ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ, ਸੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਨੇ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, SSFC ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ, ਇਸ ਦੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਸੀਵਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226/227 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

(19) ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪੈਰਾਧਿਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਖਰਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਰਡਰ ਨਹੀਂ।

ਆਰ. ਐਨ. ਆਰ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਸਿੰਘ

ਪ੍ਰਭਾਪ੍ਰੀਤ